

איזהו נשך פרק חמישי בבא מציעא עה.

עין משפט
נר מצוה

קבד א ב ג מיי פי"י
מהל' מלוה וזה
הל' ג ד סמג לאוין קבג
טוש"ע י"ד פי"י קבג סעיף
א:
קבד ד מיי פי"ג
טוש"ע ד סעיף
ב:
קבד ה מיי פי"ד
טוש"ע ד סעיף א
בהג"ה ודלא כהלל:
קבד ו מיי פי"ט
טוש"ע ד סעיף
ג:
קבד ז מיי פי"ז
טוש"ע ד סעיף
ד וע"ש צ"ח:
קבד ח מיי פי"ח
טוש"ע ד סעיף
ה והג"ה מ"ט
לאוין קבג טוש"ע ס'כב
השמיטתו מטעם שכתב
הב"י ב"ח ס"ס תקנ"ו:
קע ט מיי פי"ח מהל'
מלוה וזה הל' ט
סמג לאוין קבג טוש"ע י"ד
פי"י קבג סעיף ז:
קעא י מיי פי"ח
טוש"ע ד סעיף
ו:
קעב כ מיי פי"ח מהל'
מלוה וזה הל' יא
סמג לאוין קבג טוש"ע י"ד
פי"י קבג סעיף ט:

הלוויני בור חטין ואני אתן לך לגורן אסור. דחיישנין שמא
תמיקר אע"פ שאו אין רגיל להתייקר:
ולרית הלבנת בוותיה. ונראה להשתא קי"ל כ"י יתחק דאפילו
שאין לו אלא סאה ליה הימנו כמה כורין דצרייתא דרבי חייא

HebrewBooks.org © Moznanim Publishers. No commercial use allowed.

יכול להלות אלא כמו שיש לו וזה
אחר זה דוקא שרי ומיהו צהא מודה
ריב"ז דאפילו יתן לו ביחד ויאמר קני
זה אחר זה שרי דדבר לח מסתמא
שופך צידה ושרי כמה טיפין ומיהו
נראה דלאוין רגיל לדקדק אלא לוקח
הרבה צבת אחת לרבי יתחק דלוחה
טיפה יכול להיות כנגד כל טיפה
וטיפה: **ב"י** חבורה המקפידין זה
על זה עוברין משום מדה ב'ו'. פי'
מתוך שמקפידין צאין לידו כן דתנן
בפרק אין לדין (ב"ב כט. ו) ואמר
אדם לחבירו מלא לי כלי זה אצל לא
צמדה פירוש שלא יזכור לו שום מדה
וקפידותן גורמת להם להזכיר כדי
שיהא מזכור יפה מה שמתייבז ליה
וכן משקל תנן (סע כח.) אין משגיחין
בפק מלאוים כל עיקר והם מתוך
שמקפידין שוקלים צמאזים אי נמי
אפי' ציד אסור להם לשקול כמו
צמאזים לפי שמדקדקים הרבה אע"ג
דשרי התם צמזה שאין אומן כשאינו
מקפיד וכן אסור להם לומר מלא לי
כלי זה אפילו בלא הזכרת מדה וכן
משמע מתוך פירש"י במסכת שבת
בפרק שואל (דף קמט. ו) וזה חבורה
שמקפידין זה על זה שאמר אחד
לחבירו מנה שלקמט גדולה תן לי
כמותה והוא שוקל צידו: **משום**
מנין. פ"ח אס היו אגוזים ושקדים
ודומה להם ואמר לקחת עשרים
אגוזים גם אני אקח עשרים או אמר
בשעה שנוטלה המתן עד שאשקול
הימנה ועד שאמדוד אורך הדגים
והקישואים והמנה הצילים והאגוזים
והשקדים שאתה נוטל שאתול גם אני
במשקלם ובמדתם ומנינם משמע שר"ל
אע"ג דשרי לומר לחנווני הרגיל אכלו
תן לי עשרים אגוזים זהו לפי שאין
משמע שם שאתה שום קפידא על
המנין אלא שמודיעו שכל כך הוא

וקולץ לו דמים. כך וכך דמים כשער של עכשיו אתן לך וקאמר
תנא דאם החולו נוטל חטין. והיינו דפרטינן והלא קפץ וכי החולו נמי
יעול דמים שקפץ דהא כמו אופיה וזו הוא: **מתני'** אכל אומר
הלוויני עד שיבא בני. דכיון דיש לו שפיר דמי דהא סאה בנאה

הלוויני בור חטין וקוצין לו דמים החולו נותן
לו חטים הוקרו נותן דמיהם והלא קוצין
אמר רב ששת הכי קאמר יאם לא קוצין
החולו נוטל חטין הוקרו נותן דמיהם:
מתני' יא אמר אדם לחבירו הלוויני בור
חטין ואני אתן לך לגורן יאבל אומר לו
הלוויני עד שיבא בני או עד שאמצא מפתח
והלל אומר וכן היה הלל אומר ילא תלוה
אשה כבר לחברתה עד שתעשיה דמים
שמא יוקרו חטין ונמצאו באות לידי רבית:
גמ' אמר רב הונא יש לו סאה ליה סאה
סאתים ליה סאתים ר' יצחק אומר יאפי' יש
לו סאה ליה עליה כמה כורין תני ר' חייא
לסיועיה לרבי יצחק טיפת יין אין לו טיפת
שמן אין לו הא יש לו ליה עליה כמה
טיפין: והלל אומר: אמר רב נחמן אמר
שמואל הלכה כדברי הלל ולית הלכתא
בוותיה: וכן היה הלל אומר לא תלוה
אשה [וכו'] אמר רב יהודה אמר שמואל
זו דברי הלל אבל חכמים אומרים ילוים
סתם ופורעים סתם ואמר רב יהודה אמר
שמואל יבני חבורה המקפידין זה על זה
עוברין משום מדה ומשום משקל ומשום
מנין ומשום לוין ופורעין ב"ש וכדברי הלל
אף משום רבית ואמר רב יהודה אמר
שמואל יתלמודי חכמים מותרים ללוות זה
מזה ברבית מאי טעמא מידע ידעי דרבית
אסורה ומתנה הוא דיהבו אהדדי א"ל שמואל
לאבוה בר אידי הלוויני מאה פלפלין במאה
ועשרין פלפלין ואריך אמר רב יהודה אמר
רב מותר לו לאדם להלוות בניו ובני ביתו
ברבית כדי להטעימן טעם רבית יולאו
מילתא היא משום דאתי למסר: **מתני'** אומר
אדם לחבירו נכש עמי ואנכש עמך עמך
כל

(א) [לעיל מד' מו.], (ב) שבת
קמ"א; (ג) [ל' שמשט
יע"ז]; (ד) שבת קמ"א;
(ה) ג"ז ש"ס; (ו) ל"ל מוקפת;
(ז) עין צמחש"ל; (ח) [פ"ג
דב"ה ע"ש].

לעוי רש"י
שרקל"ר. לבגש.

מוסף רש"י
לא יאמר כ"י ואני אתן
לך לגורן. שמא יוקרו ויבא
לידי רבית (לעיל מו.). עד
שיבא בני או עד
שאמצא מפתח. אלא
שכדו נקטן למלוה ויכרסו
הוקרו, דרבית סאה בנאה
דכנן וכ"י ה"ל גונא לא
גורן (שם). המקפידים זה
על זה. שאין מוחלים
ומותרין זה לזה (שם)
קמ"ט. ומשום לוין
ופורעין ב"ש. דגור
כהו נקטן שמא יכמוז (שם).
מותר לו לאדם להלוות.
מלוה בניו ובני ביתו.
המותרים על שלהם, דכיון
דהכל משלו אין כאן רבית,
כדי להטעימן טעם
רבית. שידע כמה קשה
(שם קמ"ט).

כ"י אכל כשאר לקחת כ"י גם אני אטול כ"י מנאה שמדקדק ומקפיד על המנין והוי עובדא דחול כעין ומתן ואני נמי שרי
צ"י האזי גונא נעמיד כגון שאמר ליה המתן עד שאמנה לך האגוזים שאתה נוטל ואטול גם אני כמנינים וכן מש"כ זה צמדה ובמשקל
אסור ועוד מפרש בה"ג אסור מנין צענין אחר בהלכות י"ט הולך אדם אלא רועה הרגיל וכו' צרייתא צ"פ אין לדין (ב"ב כט.) עד ואמר
תן לי עשרים צילים ועשרים אגוזים שכן דרך צעה"צ להיות מונה בתוך ציתו עשרה אפרסקין כ"י רמונים ובלבד שלא יזכיר לו סכום
מנין רש"י אומר ובלבד שלא יזכיר לו סכום מקח סכום מנין דכי הוה נקיט מיניה שיתין והשתא נקט מיניה ארבעים לא לימא ליה
מלי להו מנאה ונראה דהטעם כיון שצ"ל לדקדק צממנוס החשבון אסור שאין זה כדרך צעה"צ כי אין רגיל לדקדק צממנוס החשבונות
כעין זה וחומר גדולה היא ונראה דדוקא כשנותנין ק' אגוזים בפרטה או אסור דלי חשבון של ק' לא שייך לצמנוס דמים אין נראה
שיהא אסור וסכום מקח פי' בה"ג כי הוה נקיט מיניה חמשה דנקי והשתא נקיט מיניה צדנקי לא לימא ליה מלא לי צדינר ונראה
שלא פי' כן בצביל שיהא מותר אס לקח הימנו שוה דינר צידה לומר הרי יש דינר ולא יאסור אלא דוקא שמדקדק לצמנוס צמילוי הדינר
דפשיטא דהא נמי אסור ומה שפי' כן בה"ג דשמא היה פשוט זה יומר לאסור שמוכר סכום המקח שלוקח עכשיו ו"ר"ח גרס במסכת
צ"ל סכום מקח צמילתיה דת"ק סכום מנין צמילתיה דרש"י אכל צממנוס א"ל כמוב כמו בה"ג אכל בצספר שלנו כמוב סכום מדה צמילתיה
דת"ק סכום מקח צמילתיה דרש"י ואין נראה דלפי גרסא זו לא מצינו אסור מנין לא צממנוס ולא צמילתיה א"כ מני"ל לשמואל אסור
מנין דקאמר עוברין משום מנין דמשמע שאסור ידוע לנו כמו מדה ומשקל:

ומשום לוין ופורעין ב"ש. אסור לומר לחבירו לשון הלואה ופריעה אלא יש לו לומר לשון שאלה וחזרה והם אינם רואים
לומר כן לשון שאלה משמע דהדר צעיניה ומחשב צלצו השואל שאם יזכור לשון שאלה שיוקח להחזיר מיד ו"מ
די"ט לא קאי אלא אלוין ופורעין אכל עוברים משום מדה ומשקל ומנין נקט לענין גול ואי אפשר לומר כן דבפרק שואל (שבת דף קמט.)
מייתי אהי התם לענין שבת: **ובדברי** ה"ל אף משום רבית. דוקא צמקפידים (אסרי צ"ה) [אסר הלל] כדאמרין בני חבורה המקפידים
אכל שאין מקפידים שרי אע"ג דצממנוס איירי צממנוס בני אדם סתם בני אדם הם מקפידים ולא מחלי על מה שנתמקרו ושוה יותר אלא משום
שכר הלואה ורצון שרו אפי' צמקפידין דמחלי על דבר מועט ונותנין שלא צמורת רבית ואפי' לא מחלי איכא לומר דטעמא דרבינן דשרי
לפי שלא החמיצו באיסור סאה בנאה כ"כ לאסור אפי' ככרות כדפי' בקוטרס לעיל ואין להקשות כיון דסתם בני אדם מקפידין אמאי נקט
שמואל בני חבורה המקפידים ולא נקט צממנוס בני אדם דנקט בני חבורה שרגילין ללוות זה מזה ואין נזכרים לדקדק כל שעה ועושין
צ"י"ט כמנהגם בחול וגם אין נזכרים לעשות דמים על הככרות כל שעה כשלוים זה מזה לפי שרגילין תמיד ללוות זה מזה ואין יכולין
ליזכר אע"פ שפי' לעיל דאפילו ציד אסור לשקול צמנוס בני חבורה המקפידים ובמסכת צ"ה (דף כח.) שרי לעבד שאינו אומן התם לא
הוי צממנוס בני אדם החבוזין צמקפידים דאין עבד מקפיד אלא הרגיל ליקח ממנו ואין לפרש דסתם בני אדם כאין מקפידין דמו ומתניין
דאסר הלל נוקי דוקא צמקפידים דהא אמרינן בפרק שואל (שבת דף קמט.) וכן אשה שואלת מחצירתה ככרות ובלבד שלא תאמר לה
הלוויני ופרכינן צממנוס הוא דאסור הוה צמנוס שפיר דמי לימא מתניין דלא כהלל ומאי קושיא הוה צממנוס בני אדם דלא קפדי
והלל לא אסר אלא דוקא צמקפידין:

מתנה בעלמא קא יהבי אהדדי. נראה דוקא דבר מועט שיוצא צלצו שהיה נותן לו בלאו הכי ואפילו מתנה מועטת דוקא צמ"ח:
ערב